

здійснюватися і за допомогою персональних комп'ютерів. При цьому застосовується проста система аналітичних таблиць, які розміщуються на екрані дисплею, а їх послідовний перегляд даватиме повну інформацію про фінансовий стан підприємства і сприятиме ухваленню ефективних управлінських рішень

УДК 336.6

Оксана Ткачук, ст. гр. БФМ–51

Науковий керівник – д.е.н., доцент Панухник О. В.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ДИНАМІКИ ЗМІНИ ФІНАНСОВИХ ПОКАЗНИКІВ

Oksana Tkachuk

ENTERPRISE DEVELOPMENT BASED ON DYNAMICS ON THE FINANCIAL INDICATORS CHANGE

Перехід України до ринкової організації економіки принципово змінив зовнішні умови господарювання кожного підприємства. Тому з метою повного набуття прав суб'єкта ринкової системи вітчизняні підприємства змушені виявляти гнучкість, постійно реагувати на зміни у зовнішньому середовищі, розробляти і реалізовувати локальні і глобальні проекти змін у власній діяльності, зважаючи на циклічність розвитку підприємства. Ці зміни повинні забезпечити збереження і покращення показників діяльності, рентабельності, стабільності, тобто, забезпечити розвиток підприємства.

Умови функціонування сучасних підприємств будь-якої форми власності, організаційно-правової форми господарювання та галузевої належності характеризуються невизначеністю та динамічністю соціально-економічного середовища. Ефективне протистояння підприємства змінам зовнішнього середовища можливе тільки за умов здійснення випереджувальних заходів, спрямованих на збереження його життєздатності та забезпечення конкурентоспроможності, тобто за умов постійного розвитку підприємства.

Розвиток підприємства як соціально-економічної системи є частиною загального поступального розвитку суспільства. Із загальносистемних позицій розвиток підприємства можна розглядати як певний тип змін, які призводять до підвищення рівня організованості системи і є об'єктивно обумовленим процесом. Водночас цей розвиток здійснюється людиною шляхом усвідомлених і цілеспрямованих перетворень підприємства як системи.

Кожна соціально-економічна система має дві рушійні сили - бажання вижити (зберегти себе, мати визначену стабільність) і прагнення розвиватися (самоудосконалюватися).

Розвиток підприємства означає якісні зміни та оновлення його господарської системи та організаційної структури, підвищення ефективності функціонування на основі вдосконалення техніки, технології та організації праці у всіх структурних підрозділах, підвищення якості продукції та послуг, що ним надаються.

Побудова системи показників аналізування та оцінювання рівня розвитку підприємств є складним і актуальним завданням. Якщо нарощувати кількість показників, то можна отримати розгалужену систему показників, кожний з яких достатньо об'єктивно відображає дію окремого фактора на розвиток підприємства.

Побудова інтегральної оцінки наражається на концептуальні проблеми – встановлення відносної вагомості дії кожного з факторів, вибір схеми оцінювання (як векторних, чи скалярних величин), обґрунтування методу згортання векторної величини до скалярного виду, зведення показників (натуральних, вартісних, трудових, абсолютних, відносних, середніх тощо) до зіставного виду тощо.

На наш погляд, потрібно формувати мінімальну кількість показників у системі аналізування та оцінювання рівня розвитку підприємства, що забезпечить наочність тлумачення їх числових значень та зручність оперування.

Розвиток підприємства проявляється через поліпшення параметрів виробничих або бізнес-процесів чи управління ними, внаслідок чого підвищується ефективність діяльності підприємства у поточному періоді порівняно з базовим.

Для більшості вітчизняних підприємств характерним є використання системи індикаторів лише фінансових показників діяльності. Такі системи є непоказовими, оскільки в сучасних умовах все більшої важливості набувають нематеріальні активи підприємств, ринкові фактори впливу, потенціал тощо. Виникає необхідність формування нових критеріїв функціонування підприємств, які б дали змогу охопити усі важливі сфери діяльності та успішність їхньої взаємодії із зовнішнім середовищем.

Основною характерною рисою сучасних систем управління підприємством є орієнтація на довгострокову перспективу, зосередження уваги на фундаментальних дослідженнях, диверсифікацію діяльності, активне впровадження інновацій, максимальне використання творчої активності персоналу підприємства.

Таким чином, основними варіантами розвитку підприємства є:

- 1) внутрішнє зростання за рахунок використання власних ресурсів;
- 2) злиття, поглинання інших господарюючих суб'єктів з метою збільшення ресурсів та виходу на нові ресурсні ринки та ринки збуту;
- 3) перерозподіл внутрішніх ресурсів, зосередження їх на пріоритетних напрямках діяльності;
- 4) припинення здійснення неефективних напрямків діяльності, не забезпечених ресурсами. Може відбуватись шляхом продажу пакету акцій та активів, внутрішньої ліквідації або переорієнтації;
- 5) відокремлення, передача видів діяльності, не забезпечених ресурсами, іншим виконавцям на договірній основі, через продаж або виділення активів.

Розвиток підприємства може здійснюватись двома основними способами. Перший - органічний або внутрішній розвиток - передбачає впровадження якісних змін за рахунок накопичених підприємством матеріальних і нематеріальних активів, а також залучених ресурсів, що спрямовуються на удосконалення його матеріально-технічної бази, створення нових продуктів, трансформацію внутрішніх систем і процесів, проникнення на нові ринки тощо. Основною перевагою внутрішнього розвитку є забезпечення підприємством своєї господарсько-правової, фінансової та організаційної незалежності.

Інша модель - модель зовнішнього розвитку - передбачає якісну зміну складу і взаємозв'язків системи підприємства через залучення та використання компетенцій і підсистем сторонніх організацій для здійснення певних видів діяльності або їхнього комбінування, результатом чого може бути створення нової бізнес-системи.

Розвиток підприємства в межах виключно однієї з моделей навряд чи можливий: змінність зовнішнього середовища, а також підвищена вимогливість до гнучкості та адаптивності внутрішніх систем і процесів сучасних організацій зумовлює доцільність органічного поєднання різних моделей розвитку підприємств на різних етапах їхнього існування.

Вибір конкретного підходу до управління розвитком підприємства має, як правило, суб'єктивний характер і визначається метою і цільовими установками підприємства і особливостями керівництва. Для побудови несуперечливого методичного підходу до розвитку підприємства необхідно об'єднувати окремі складові методологічних підходів: системний підхід, функціональний підхід, стратегічний моніторинг, часткові стратегії розвитку, концепцію управління розвитком потенціалу, проектно-програмні підходи. Це дозволяє максимально адаптувати стратегію розвитку підприємства до конкретної економічної ситуації і досягти більш ефективних результатів управління.

УДК 336

Ірина Химич, к.е.н., асистент, Христина Бабій, ст. гр. БФсп–41

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ХАРАКТЕРИСТИКА АКТИВНИХ ОПЕРАЦІЙ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Iryna Khymych, Chrystyna Babii

CHARACTERISTICS OF COMMERCIAL BANK ACTIVE TRANSACTIONS

У діяльності комерційного банку важливим моментом є не тільки формування ресурсів, а також їхнє ефективне розміщення. Тому одним з основних напрямів аналізу банківської діяльності є аналіз його активних операцій, що має сприяти підвищенню ефективності управління активами банку.

Активні операції банків полягають у діяльності, пов'язаній із розміщенням і використанням власного капіталу, залучених і позичених коштів для одержання прибутку при раціональному розподілі ризиків за окремими видами операцій і підтриманні ліквідності.

Активні операції банку – це фінансові операції з розміщення коштів з метою отримання доходу.

Активні операції банку – це операції з розміщення мобілізованих банком ресурсів у депозити, кредити, інвестиції, основні засоби й товарно-матеріальні цінності. До них належать:

- операції з вкладення банківських ресурсів у грошові кошти в готівковій і безготівковій формах із метою підтримання ліквідності банку;
- розрахункові операції, пов'язані з платежами клієнтів;
- касові операції з приймання і видавання готівки;
- кредитні операції, пов'язані з наданням кредитів різних форм і видів юридичним, фізичним особам, банкам;
- інвестиційні операції з вкладення банківських ресурсів у цінні папери (акції, державні та корпоративні облігації) на тривалий строк;
- фондові операції з купівлі-продажу цінних паперів;
- валютні операції з купівлі-продажу іноземної валюти на внутрішньому та міжнародному валютних ринках;
- депозитні операції з розміщення тимчасово вільних ресурсів банку в депозити в НБУ та в інших банках;
- операції з купівлі-продажу банківських металів на внутрішньому і міжнародному валютних ринках;
- операції з придбання основних засобів, матеріальних та нематеріальних активів.